

Counting Women for a Minyan for Shul Chanukah Candle Lighting/Yehoshua Grunstein

A] Source

שולחן ערוך, אורח חיים, הלכות חנוכה תרע"א/ז - ומדליקין ומברכין (בבית הכנסת) משום פרסומי ניסא. הגה: ואין אדם יוצא בנרות של בהכ"נ, וצריך לחזור ולהדליק בביתו; ונוהגין להדליק **בבהכ"נ** בין מנחה למעריב;

B] Reason

<p>בית יוסף [שם] בשם הריב"ש [תשובה קי"א]- המנהג הזה להדליק בבית הכנסת מנהג ותיקין הוא, משום פרסומי ניסא, כיון שאין אנו יכולין לקיים המצוה כתיקונה להדליק כל אחד בפתח ביתו מבחוץ מפני שיד האומות תקיפה.</p>	<p>בית יוסף [שם] בשם הכל בו [מ"ד ד' ע"א]- וכתב [עוד] טעם אחר, שהוא כדי לפרסם הנס בפני כל העם ולסדר הברכות לפנייהם שיש בזה פרסום גדול להש"י וקידוש שמו כשמברכין אותו במקהלות.</p>	<p>בית יוסף [שם] בשם הכל בו [מ"ד ד' ע"א]- מפני האורחים שאין להם בית להדליק בו, וכמו שתיקנו קידוש בבית הכנסת משום אורחים דאכלו ושתו בבי כנישתא,</p>
--	--	--

C] A Minyan or Many People

<p>שו"ת רב פעלים² [או"ח ב"ס/ב]... נר חנוכה דמדליקין ומברכין בבית הכנסת משום פרסומי ניסא, ו"נ"ל בס"ד להוכיח דגם בנשים חשיב פרסום, דאיתא בש"ע [סי' תר"ן] "מגילה בי"ד וט"ו צריך לחזור אחר עשרה," וכתב רמ"א "דיש להסתפק אם נשים מצטרפות לעשרה." ועיין מג"א ס"ק כ"ד, ומצינו שם דאיכא פלוגתא די"א מצטרפות, וי"א אין מצטרפות משום פריצותא, וכמ"ש הטור סי' תרפ"ט, ועיין פר"ח דכל דאיכא היכר צירוף אינם מצטרפים משום פריצותא ע"ש, הרי התם טעמא דבעינן עשרה הוא משום פרסומי ניסא, ועכ"ז אי לא משום דניכר היכר צירוף דחשיב פריצותא דדמי לזימון הנז"ל הוה אמרינן איכא פרסומי בנשים, ובזה נפשט הספק אשר נסתפקנו בניירות חנוכה, די"ל מהני צירוף נשים בעבור פרסום הנס,</p>	<p>מור וקציעה¹ [תרע"א]- בבה"כ, שכל עצמו של נר אינו אלא לפרסם הנס ברבים, לקדש שמו יתברך בקהל רב, ודאי צריך קהל ממש ואין עדה פחותה מעשרה, שהיחידים יוצאין לעצמם בביתם כל אחד ואחד, ולא נתקנו הנרות לשנותן בבה"כ אלא בצבור בלבד, וזה פשוט וברור.</p>
--	---

D] Practical Ramification- Erev Shabbat

רמ"א, [שו"ע שם] - ויש נוהגין להדליק בערב שבת קודם מנחה.

<p>ילקוט יוסף [תרע"א/ט"ז]- בית כנסת שעדיין לא הגיעו המתפללים להתפלל מנחה בערב שבת, ויש שם רוב מנין, וגם כמה נשים הנמצאות בעזרת נשים שבבית הכנסת, אפשר לצרף את הנשים למנין עשרה להדלקת נרות חנוכה שבבית הכנסת, ובפרט כשיבואו אחר כך עוד אנשים ויהיה מנין בבית הכנסת [לפי מ"ש הר"ן (מגילה יט:)] שכיון שהנשים חייבות במקרא מגילה ומוציאות את האנשים, ודאי שמצטרפות עם האנשים למנין, וכי"פ הריטב"א (מגילה ד.), והנימוקי יוסף (שם), והמאירי (מגילה ה.). עיי"ש. וה"ה לענין נר חנוכה, שהנשים חייבות בנר חנוכה, בדאי שמצטרפות לעשרה</p>	<p>מגן אברהם [שם י']- ונ"ל, דאם הוא סמוך לחשיכ' וטרם שיבואו מנין לבה"כ יתקדש היום= יברך וידליק מיד, דמ"מ איכא פרסומא ניסא כשבאים אח"כ לבה"כ ודמי למדליק ברחוב בשע' שאין שם איש ואח"כ באו אנשים, וכ"ה במהרי"ל שהדליקו טרם בואם לבה"כ: ביאור הלכה [שם, ד"ה ויש נוהגין]- ונהי דהדלקה זו של ביהכ"נ... רק ההנהגה שהנהיגו כל ישראל כדי לפרסם הנס ברבים... הרי עי"ז ג"כ יתפרסם הנס כשיבואו אח"כ כל הקהל בביהכ"נ ויראו נרות המנורה דלוקין... וגם במהרי"ל איתא בהדיא שהדליק שמש העיר בע"ש טרם בוא הקהל לביהכ"נ, וכן מאבודרהם ומכל בו ומהרש"ל שכולם דעתם שידליקו קודם מנחה ולא אישתמיט אחד מהם לומר דוקא כשנתקבץ שם עדה. ומה שכתב המו"ק דאפשר שהדליק השמש בלא ברכה= זהו דוחק דא"כ הי"ל לפרש דבאופן זה דוקא בלי ברכה. ועי"כ נלענ"ד דהמדליק בברכה יש לו על מי לסמוך וכן העתיק הח"א דצריך להדליק בברכה. ואם בנקל לו להשיג מנין בשעת ברכה מה טוב:</p>	<p>ביאור הלכה [שם, ד"ה ויש נוהגין]- והנה במור וקציעה והובא בשע"ת חולק ע"ז, ודעתו דכיון שמה שמדליקין בבהכ"נ הוא כדי לפרסם הנס במקהלות, בעינן דוקא שיהיו עשרה בשעת הדלקה דכוותה אשכחן נמי בכל פרסומי מילתא בעלמא דלא סגי בלאו עשרה... וע"כ דעתו דצריך קהל ממש ואין עדה פחותה מעשרה. והנה היחידים יוצאין לעצמן כ"א בביתו ולא נתקנו הנרות לשנותן בבהכ"נ אלא בצבור בלבד. אמנם. אם השעה דחוקה, אין לבטל ההדלקה אלא ידליק בלא ברכה</p>
--	--	---

¹ R' Yaakov Ben Tzvi Hirsch Ashkenazi Emdin, BKA the יעב"ץ 1697-1776, son of the Chacham-Tzvi, debated with many Rabbi of his time

² R' Yosef Chaim Ben Eliyahu El-Chacham, BKA the איש חי 1835-1909